

Małgorzata Konarska

Konsultant wojewódzki w dziedzinie pielęgniarstwa rodzinnego

Niepubliczny Zakład Medycyna Rodzinna s.c.

05-600 Grójec, ul. Olimpijska 8, tel. 48 6642288, e-mail: mtkonarska@onet.pl

Opinia w sprawie podawania produktów leczniczych o nazwie: Dicloratio (75 mg +20 mg)/2 ml roztwór do wstrzykiwań, Olfen 75 roztwór do wstrzykiwań przez pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej

Zasady udzielania świadczeń pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej określa Zarządzenie Nr 120/2018/DSOZ Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie warunków zawarcia i realizacji umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej. Zgodnie z tym zarządzeniem *pielęgniarka poz sprawuje kompleksową opiekę pielęgniarską nad zadeklarowanymi do niej świadczeniobiorcami, uwzględniając w tym zgodnie z obowiązującym zakresem zadań, realizację, na podstawie skierowania wydanego przez lekarza ubezpieczenia zdrowotnego, zleceń na zabiegi i procedury medyczne, których wykonanie możliwe jest w trybie ambulatoryjnym; pielęgniarka poz włącza skierowanie do prowadzonej dokumentacji medycznej świadczeniobiorcy (§ 16.2). (...) Świadczenia pielęgniarskie realizowane są w miejscu udzielania świadczeń oraz w przypadkach uzasadnionych wskazaniami medycznymi - w formie wizyt domowych. (§18.2)*

Jednym z zadań pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej w ramach świadczeń leczniczych jest *podawanie leków różnymi drogami i technikami zleconymi przez lekarza, w tym wykonywanie iniekcji domięśniowych (...)* na podstawie Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 21 września 2016 r. w sprawie zadań lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej i położnej podstawowej opieki zdrowotnej (Dz.U. 2016, poz. 1567; zał. nr 2, część II, pkt 6, ppkt.2). Zatem pielęgniarka POZ jest zobowiązana do podawania preparatów leczniczych w iniekcji domięśniowej przeznaczonych do leczenia ambulatoryjnego w gabinecie oraz w warunkach domowych pacjenta na zlecenie lekarza ubezpieczenia zdrowotnego.

Decyzja, czy dany preparat leczniczy może być stosowany w warunkach ambulatoryjnych uzależniona jest od zaleceń producenta zawartych w charakterystyce produktu leczniczego. W ChPL Dicloratio czytamy: *(...) roztwór wstrzyknąć głęboko do mięśnia pośladkowego wielkiego, w górny zewnętrzny kwadrant. W związku z możliwością wystąpienia reakcji anafilaktycznych, w tym wstrząsu anafilaktycznego, musi być dostępny prawidłowo funkcjonujący sprzęt, niezbędny w nagłych przypadkach. Pacjenta należy obserwować, co najmniej przez 1 godzinę, po wstrzyknięciu produktu leczniczego. (...) Ciężkie ostre reakcje nadwrażliwości (np. wstrząs anafilaktyczny) obserwuje się bardzo rzadko. W przypadku wystąpienia pierwszych objawów nadwrażliwości po podaniu diklofenaku należy przerwać leczenie. W takich przypadkach należy podjąć niezbędne działania medyczne. Zasady obowiązujące podczas stosowania preparatu Olfen 75 są takie same ze względu na jego skład (substancja główna to diklofenak).*

Podawanie obydwu preparatów leczniczych w warunkach ambulatoryjnych możliwe jest zatem pod warunkiem dostępności sprzętu medycznego stosowanego w nagłych przypadkach. Wyposażenie gabinetu i nesesera pielęgniarki POZ oraz gabinetu lekarza POZ reguluje Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 24 września 2013 roku w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej (Dz.U. 2016, poz. 86). Zgodnie z tym rozporządzeniem w skład wyposażenia gabinetu i nesesera pielęgniarki POZ nie wchodzi sprzęt stosowany w nagłych przypadkach, natomiast gabinet lekarza POZ powinien obowiązkowo być wyposażony w podstawowy sprzęt niezbędny do udzielania pierwszej pomocy lekarskiej w sytuacji zagrożenia życia. Postępowanie w przypadku wystąpienia silnej reakcji anafilaktycznej, w tym wstrząsu anafilaktycznego obejmuje natychmiastowe wezwanie zespołu ratownictwa medycznego, podanie Adrenaliny, utrzymanie drożności dróg oddechowych, monitorowanie układu krążenia.

Na podstawie analizy powyższych argumentów stwierdzam, że pielęgniarka podstawowej opieki zdrowotnej może podawać przedmiotowe preparaty lecznicze tylko na zlecenie lekarza ubezpieczenia zdrowotnego i tylko w gabinecie pielęgniarki POZ połączonym z gabinetem lekarza POZ stosując zalecenia zawarte w charakterystyce preparatu leczniczego:

- poinformowanie pacjenta o możliwości wystąpienia reakcji anafilaktycznej w tym wstrząsu anafilaktycznego oraz konieczności pozostania po podaniu leku przez 1 godzinę,
- obserwacja pacjenta w ciągu godziny po podaniu preparatu pod kątem reakcji anafilaktycznej,
- upewnienie się przed podaniem kolejnej dawki, czy nie pojawiły się objawy wskazujące na reakcję alergiczną: świąd skóry, rumień, wysypka,
- w razie wystąpienia objawów wskazujących na reakcję alergiczną odmówić podania kolejnej dawki preparatu leczniczego i skierować pacjenta do lekarza.

Grójec, 14 marca 2019

mgr Małgorzata Konarska
KONSULTANT WOJEWÓDZKI
w dziedzinie pielęgniarstwa rodzinnego